

Turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskus

74/10/2009

KH § 96

Uudenmaan TE-keskus ilmoittaa 18.2.2009 saapuneella kirjeellään, että kuluvana vuonna arvioidaan noin 6000 henkilön hakevan turvapaikkaa Suomesta, mikä merkitsee majoituspaikkojen lisätarvetta koko maassa. TE-keskus esittää, että Hangon kaupunki perustaisi ja ylläpitäisi turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskusta. Keskus mainitsee kaksi mahdollista rakennusta, jotka voisivat tulla kyseeseen vastaanottokeskuksen sijoituspaikkana, toinen on yksityisessä omistuksessa oleva entinen esikuntarakennus (Mau-Mau) ja toinen kaupungin omistama entinen vanhainkoti Ljungbo. Tiloihin tulisi mahtua noin 150 turvapaikanhakijaa.

TE-keskus ilmoittaa olevansa valmis solmimaan Hangon kaupungin kanssa sopimuksen, jolla korvataan kaikki vastaanottokeskuksesta aiheutuvat kustannukset. Työntekijöitä ilmoitetaan tarvittavan noin viisitoista. Mikäli kaupunki ei ole valmis hallinnoimaan vastaanottokeskusta, mutta suhtautuu myönteisesti sen perustamiseen, TE-keskus neuvottelee SPR:n Helsingin ja Uudenmaan piirin kanssa keskuksen perustamisesta ja ylläpidosta.

TE-keskus järjesti yleisen tiedotustilaisuuden kaupungintalon juhlasalissa 24.2.2009. Tilaisuudessa sisäasianministeriön ylitarkastaja Veikko Pyykkönen, TE-keskuksen erikoissuunnittelija Arja Tiirikainen, SPR:n Helsingin ja Uudenmaan piirin suunnittelija Vesa Kukkamaa ja maahanmuuttokordinaattori Börje Mattson selostivat maahanmuuton yleisiä trendejä ja vastaanottokeskuksen perustamiseen liittyviä erityiskysymyksiä.

Kaupunginkanslia on pyytänyt tekniseltä ja ympäristövirastolta, perusturvavirastolta ja sivistystoimelta lausunnot TE-keskuksen kirjeen johdosta.

Tekninen ja ympäristövirasto ilmoittaa seuraavaa:

Kaupungin omistuksessa olevat toimitilat

Ainoat kysymykseen tulevat tilat kaupungin omistuksessa ovat Ljungbo ja nk. vanha Ljungbo edellisen rakennuksen takana. Molemmat vaativat laajaa peruskorjausta. Rakennusten käyttö on kuitenkin pitkään ollut ja, ellei uusiokäyttöä löydy, tulee pitkään vielä olemaan tyhjillään. Kulut niiden ransistymisen estämiseksi ovat korkeat. Tältä kannalta Ljungbon käyttö pakolaiskeskuksena olisi erinomainen ratkaisu. Ljungbosta saadaan maalishuhtikuun vaihteessa AKO-hankkeena selvitys peruskorjauksen kustannusarviosta ja eräistä näkemyksistä siitä mihin rakennusta voitaisiin käyttää.

Mau Mau

Toiminnan sijoittaminen puolustusvoimien entiseen esikuntarakennukseen Mau Mau on voimassa olevan asemakaavan mukaista. Tilojen käyttöönotto edellyttää kuitenkin rakennuslupaa, jossa keskeisellä sijalla olisi pelastusviranomaisen ja terveystoimiston kannanotto tilojen soveltuvuudesta.

Oletettavaa on että tilojen käyttäminen aiottuun tarkoitukseen vaatii merkittäviä korjaustoimenpiteitä

Perusturvavirasto ilmoittaa suhtautuvansa myönteisesti turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskuksen perustamiseen Hankoon. Perusturvavirasto ei kuitenkaan katso että keskuksen perustaminen ja ylläpito on yksittäisen kunnan tehtävä. Tässä kohtaan viitataan selvityksiin joita tehtiin Paras-lain valmistelun yhteydessä, jolloin pyrittiin määrittelemään valtion ja kuntien tehtävien jako.

Perusturvavirasto esittää että vastaanottokeskuksen perustajana ja ylläpitäjänä voi olla Länsi-Uudenmaan maahanmuuttajatoimisto, joka palkkaisi riittävän henkilöstön ja/tai ostaisi keskuksen tarvitsemat palvelut.

Perusturvaviraston nykyiset resurssit ja palvelut on mitoitettu Hangon kaupungin asukkaille, joten palvelujen myynti on hyvin rajallista ja tämän takia vastaanottokeskuksen resursointi tulee olla riittävä.

Sivistystoimi ilmoittaa, että Hanko on jo 1990-luvun alusta asti ottanut kiintiöpakolaisia kaupunkiin ja ainoana Länsi-Uudenmaan kuntana Hanko on tehnyt sen suunnitelmallisesti, ottamalla uuden ryhmän joka kolmas vuosi. Kannatamme tämän toiminnan jatkamista tarkoin harkittuna toimenpiteenä. Seuraavan ryhmän tuloaika olisi vuonna 2010.

Pakolaiskeskus, johon sijoitettaisiin n.150 pakolaista, on ongelmallisempi. Hanko joutuu järjestämään koulunkäyntimahdollisuuden kaikille kouluikäisille, joita voi olla n. 40-50, jos koko pakolaismäärä on arvioidun kokoinen. Valtio maksaa ensimmäisen vuoden ajalta korvauksen koulutusmenoista mutta nykyiset oleskeluajat pakolaiskeskuksessa ovat pidempiä ja silloin toista vuotta Hangossa olevat oppilaat on sijoitettava tavallisiin luokkiin. Oppilaat mahtuvat kyllä luokkiin mutta heidän puutteellinen koulukielen osaamisensa aiheuttaa melkoisen määrän lisätyötä, josta suuri osa tapahtuu kaupungin kustannuksella. Kun samaan aikaan koulutoimen menoja on karsittava, saatetaan joutua tilanteeseen, jossa mamu-opetus aiheuttaa meno-leikkauksia muuhun opetukseen.

Toinen hankaluus on, että pakolaiskeskukseen sijoitetut oppilaat tulevat ja lähtevät keskukselta eri aikoina. Pakolaisopetusta varten perustetaan valmistava luokka, jonka oppilaat vaihtuvat jatkuvasti. Luokasta tulee osalle oppilaista läpikulkupaikka, osa on siellä koko vuoden. Pätevän opettajan saaminen tällaiseen luokkaan voi olla vaikeaa ja se teettää lisätöitä koulun muulle henkilöstölle.

Viimeisten parin vuoden kokemukset Länsi-Uudenmaan maahanmuuttajatoimiston toiminnasta ovat osoittaneet, että Hangon on itse hoidettava koulun käyntiin liittyvät asiat, jos kaupunkiin tulee maahanmuuttajia.

Jos kaupunki päätyy siihen, että pakolaiskeskus sijoitetaan Hankoon, koulu-toimi vastaa lasten koulunkäyntiin tarvittavista toimenpiteistä parhaalla mahdollisella tavalla. On kuitenkin varauduttava lisäraharapeeseen viimeistään silloin, kun ensimmäisen vuoden valtiosuus päättyy. Maahanmuuttajille annettavan tukiovetuksen ja erilaisten ryhmien kieltenopetuksen

valtionosuus on vain n. 80%. Lisäksi joudutaan todennäköisesti perustamaan ainakin yksi erityisopetuksen ryhmä.

Vt. kaupunginjohtaja toteaa, että pakolaisten vastaanottokeskuksen perustaminen Hankoon ja lukuisiin muihin kuntiin perustuu maahanmuuttajien kotoittamisesta annettuun lakiin (493/99), jonka mukaan sisäasiainministeriöllä ja TE-keskuksilla on yleinen velvoite hoitaa pakolaisten ja muiden maahanmuuttajien sijoittuminen suomalaiseen yhteiskuntaan. Erilaisia vastaanottokeskuksia on suunniteltu perustettavaksi eri puolille maata. Tällä hetkellä uusia keskuksia on tarjottu 17 kunnalle.

Teknisen ja ympäristöviraston tietojen mukaan Ljungbon korjaaminen tulee hyvin kalliiksi. Yleinen käsitys on, ettei valtiolla ole intressiä kustantaa vaadittavaa laajaa peruskorjausta. Mau-Mau:n varaaminen valtion maahanmuuttopolitiikan kohteeksi ei palvele kaupungin kiinteistöpoliittista eikä muitakaan yleisiä intressejä. Virastojen lausuntoihin viitaten ei ole myöskään realistista ajatella, että valtion lupaamat kustannusosuudet kattaisivat kaikki kaupungille tulevat velvollisuudet uusien ihmisten sijoittumisesta Hankoon. Erityisjärjestelyjä tarvittaisiin todennäköisesti sosiaalitoimessa, terveydenhuollossa ja koulutoimessa. Ainoaksi konkreettiseksi taloudelliseksi eduksi voitaisiin lukea luvatut 15 työpaikkaa. Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan sisäasiainministeriön edustajana em. tiedotustilaisuudessa vierailnut ylitarkastaja Pyykkönen on vahvasti epäillyt keskuksen sijoittumismahdollisuuksia Hankoon.

Ehdotus

Kaupunginhallitus päättää ilmoittaa TE-keskukselle, että Hanko ei ole valmis hallinnoimaan turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskusta eikä myöskään näe mahdolliseksi keskuksen sijoittamista muualle kuin kaupungin omistamaan rakennukseen.

Mikäli Ljungbo voidaan peruskorjata valtion varoilla sanottuun tarkoitukseen, kaupunki on valmis neuvottelemaan vastaanottokeskuksen sijoittumisesta Hankoon.

Asiassa käydyin keskustelun aikana jäsen Larila kaupunginhallituksen puheenjohtaja Kavanderin kannattamana ehdotti, että toinen kappale ehdotuksesta poistetaan.

Tämän jälkeen jäsen Gran ehdotti, että kaupunginhallitus päättää ilmoittaa TE-keskukselle, että Hanko suhtautuu myönteisesti siihen, että turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskus perustetaan Hankoon, vaikkakin kaupunki ei itse voi hallinoida sitä. Kaupunki edellyttää, että valtio vastaa kaikista vastaanottokeskuksen menoista sis. oppivelvollisten lasten koulunkäynnistä aiheutuneet kustannukset myös ensimmäisen vuoden jälkeen

Puheenjohtaja totesi, että jäsen Granin ehdotus ei saanut kannatusta ja raukesi.

Tämän jälkeen toimitettiin äänestys jäsen Larilan ehdotuksesta, jolloin esittelijän ehdotus sai 5 ääntä (Gran, Wennerqvist, Lindström, Nylund-Mällinen ja Johansson) ja jäsen Larilan ehdotus sai 4 ääntä (Larila, Kavander,

Wikberg ja Rönblad).

Päätös

Puheenjohtaja totesi, että kaupunginhallitus oli päättänyt hyväksyä esittelijän ehdotuksen.

Lisätietoja

Vt. kaupunginjohtaja Jukka-Pekka Halme, 019 2203 212